

2026/2121(INI)

30.9.2026

OSNUTEK POROČILA

o Evropski centralni banki – letno poročilo za leto 2026
(2026/2121(INI))

Odbor za ekonomske in monetarne zadeve

Poročevalec: Georgios Aftias

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	6

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o Evropski centralni banki – letno poročilo za leto 2026

(2026/2121(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju povratnih informacij Evropske centralne banke (ECB) z dne 4. maja 2026 o prispevku Parlamenta v okviru resolucije z dne 10. februarja 2026 o Evropski centralni banki – letno poročilo za leto 2025¹,
 - ob upoštevanju Statuta Evropskega sistema centralnih bank (ESCB) in ECB, zlasti členov 2, 15 in 21,
 - ob upoštevanju člena 119, člena 123(1), člena 125, člena 127(1) in (2), člena 130 ter členov 282(2) in 284(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
 - ob upoštevanju členov 3 in 13 Pogodbe o Evropski uniji,
 - ob upoštevanju monetarnih dialogov s predsednico ECB Christine Lagarde, ki so potekali 26. februarja, 22. junija in 28. septembra 2022,
 - ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za ekonomske in monetarne zadeve (A10-0000/2026),
- A. ker se portfelja programa nakupa vrednostnih papirjev in izrednega programa nakupa vrednostnih papirjev ob pandemiji zmerno in predvidljivo zmanjšujeta, saj Eurosistem ne vlaga več ponovno plačil glavnice zapadlih vrednostnih papirjev;
- B. ker je Svet ECB 11. junija in 10. septembra 2026 sklenil zvišati tri ključne obrestne mere ECB za 25 bazičnih točk, kar pomeni skupno zvišanje za 50 bazičnih točk;
- C. ker se je inflacija v euroobmočju zvišala, in sicer z 2,9 % v juliju 2026 na 3,2 % v avgustu 2026, inflacija cen energije pa z 10,3 % v juliju 2026 na 14,3 % v avgustu 2026;
- D. ker naj bi se osnovna inflacija v skladu z najnovejšimi makroekonomskimi projekcijami ECB zviševala do začetka leta 2027 in nato ostala na višji ravni, v letu 2028 pa naj bi se ponovno stabilizirala;
- E. ker se je v drugem četrtletju leta 2026 gospodarstvo EU izkazalo za odporno, kljub neugodnim posledicam energetskega šoka;

Upravljanje

¹ UL C, C/2026/3757, 12.8.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/3757/oj>.

1. opozarja, da člen 127(1) PDEU določa, da je poglavitni cilj ESCB ohranjanje stabilnosti cen;
2. poudarja, da je statutarna neodvisnost ECB, določena v Pogodbah, temeljni pogoj za izpolnjevanje njenega mandata pri ohranjanju stabilnosti cen;
3. poudarja, da je ECB odgovorna Parlamentu; poudarja, da mora ECB pri izpolnjevanju svojega primarnega mandata sprejemati odločitve brez političnega vmešavanja; ugotavlja, da bi morale biti centralne banke neodvisne, hkrati pa odgovorne;
4. ugotavlja, da je za odgovornost pomembna preglednost ter da je potrebna močna institucionalna zasnova in mehanizmi odgovornosti; v zvezi s tem pozdravlja dogovor v obliki izmenjave pisem med Parlamentom in ECB o strukturiranju praks za sodelovanje na področju centralnega bančništva;

Splošni pregled

5. izraža zaskrbljenost zaradi visokih življenjskih stroškov, ki so še posebej prizadeli gospodinjstva z nizkimi dohodki, saj so se cene hrane in energije od izbruha krize na Bližnjem vzhodu zvišale;
6. želi spomniti, da lahko države članice s preudarnimi fiskalnimi politikami dopolnijo prizadevanja ECB za znižanje stopnje inflacije in s tem zaščitijo dohodke; poudarja, da je odprava čezmernih javnih primanjkljajev in ravni dolga ključna za ohranjanje stabilnega gospodarstva in trajnostne rasti ter fiskalnega manevrskega prostora za odzivanje na negativne pretrese;

Monetarna politika

7. poudarja, da je glavni cilj ECB ohranjanje stabilnosti cen, ki je eden od pogojev za rast, konkurenčnost in gospodarsko stabilnost, ki so odločilni dejavniki za vzpostavitev podjetjem prijaznega okolja v EU;
8. poudarja zlasti, da geopolitične negotovosti, tveganja za energetske varnost in motnje v trgovini izkrivljajo gibanja cen;
9. poudarja, da so programi nakupa ECB nekonvencionalni instrumenti monetarne politike; ugotavlja, da je ECB začela zmanjševati svojo bilanco stanja, vendar zelo postopoma;
10. ugotavlja, da je koncept tržne nevtralnosti povezan z načelom „odprtega tržnega gospodarstva s svobodno konkurenco“; vztraja, da mora ECB načelo tržne nevtralnosti vedno spoštovati, in sicer pri vseh operacijah monetarne politike;

Drugi vidiki

11. pozdravlja začetek pobude Pontes, prve pobude v okviru strateškega programa Eurosistema, katere cilj je centralnobančni denar pripraviti na žetonizirano prihodnost in podpreti razvoj tega hitro razvijajočega se finančnega ekosistema;
12. pozdravlja medinstitucionalna pogajanja o svežnju o digitalnem euru; poudarja, da je glede na povečano geopolitično negotovost in prekomerno odvisnost od plačilnih

infrastruktur zunaj EU uvedba digitalnega eura, ki naj bi dopolnjeval gotovino, bistvena za krepitev monetarne suverenosti euroobmočja, zmanjšanje razdrobljenosti sistemov plačil malih vrednosti ter podporo celovitosti in odpornosti euroobmočja in enotnega trga;

13. poudarja, da je pomembno ohraniti vlogo gotovine kot plačilnega sredstva;
14. opozarja, da Eurosistem temelji na prepovedi monetarnega financiranja in klavzuli o nereševanju iz finančnih težav, ki zagotavljata monetarno prevlado, s čimer je določeno, da Eurosistem temelji na načelu monetarne prevlade;
15. v zvezi z ekonomsko in monetarno unijo ter okvirom ekonomskega upravljanja EU poudarja, da so zdrave in vzdržne javne finance pomembne za odpornost proti visokim obrestnim meram, dopolnjevanje prizadevanj ECB za zniževanje stopenj inflacije, za ohranjanje stabilnega gospodarstva ter zagotavljanje odpornosti na prihodnje gospodarske in finančne pretese;
16. poziva ECB, naj še naprej prispeva k varnosti in trdnosti bančnega sistema ter stabilnosti finančnega sistema v Evropi, pri tem pa spoštuje svojo neodvisnost;
17. podpira vlogo ECB pri spodbujanju finančne stabilnosti v okviru enotnega nadzornega mehanizma in vlogo ECB pri varovanju likvidnosti in zaupanja med krizami;
18. pozdravlja zavezanost ECB prizadevanjem za poenostavitev in rezultate dela projektne skupine ECB na visoki ravni za poenostavitev; pozdravlja poglobljene razprave ECB s Parlamentom;

o

o o

19. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

OBRAZLOŽITEV

Euroobmočje vstopa v obdobje, v katerem mora monetarna politika delovati v vse bolj negotovem gospodarskem in geopolitičnem okolju. Pretresi zaradi cen energije, geopolitične napetosti, spreminjajoči se svetovni trgovinski tokovi in povečane varnostne potrebe vplivajo na inflacijo, naložbe in gospodarske obete. Glede na navedeno je namen tega poročila ponovno potrditi temeljna načela, na katerih temelji evropska monetarna unija, hkrati pa obravnavati nove izzive, s katerimi se spoprijema Evropska centralna banka (ECB).

Izhodišče tega poročila je, da stabilnost cen ostaja glavni cilj ECB in da je njena statutarna neodvisnost nujna za doseg tega cilja. Poleg tega je ECB institucija Unije, ki je odgovorna Evropskemu parlamentu, ta pa je odgovoren za nadzor nad njenimi odločitvami in zagotavljanje, da lahko državljani razumejo razloge za odločitve ECB. Močna neodvisnost in jasna odgovornost sta torej dopolnjujoči se načeli. Večja preglednost v zvezi s predpostavkami, tveganji in ocenami, na katerih temeljijo odločitve monetarne politike, bi okrepila institucionalni položaj ECB, ne pa ga oslabila.

V poročilu je zato posebna pozornost namenjena inflacijskim obetom in verodostojnosti zavezanosti ECB stabilnosti cen. Nedavni inflacijski šok je pokazal, kako hitro se lahko zaradi energetskega in geopolitičnega razvoja življenjski stroški znatno zvišajo, kar ima nesorazmerne posledice za gospodinjstva z nižjimi dohodki. Verodostojnost monetarne politike v končni fazi ni odvisna le od danes zabeležene stopnje inflacije, temveč tudi od tega, ali gospodinjstva, delavci in podjetja še naprej zaupajo, da bo stabilnost cen v srednjeročnem obdobju ponovno vzpostavljena.

Poročilo obravnava tudi izredne posege monetarne politike, ki so jih upravičevale izjemne okoliščine, vendar je njihov postopen umik pomemben korak k monetarnemu okviru, v katerem lahko učinkovito delujejo tržni signali in fiskalna odgovornost. Poročilo zato podpira nadaljnje zmanjševanje bilance stanja ECB, kar zadeva njene neposredne nakupe vrednostnih papirjev.

Ekonomska in monetarna suverenost Evrope ni odvisna le od moči skupne valute, temveč tudi od odpornosti infrastrukture, prek katere se izvajajo plačila in finančne transakcije, denominirane v eurih. V bolj razdrobljenem geopolitičnem okolju lahko prevelika odvisnost od neevropskih plačilnih infrastruktur povzroči strateške ranljivosti. V poročilu sta zato digitalni euro in odpornost evropskih plačilnih sistemov prepoznana kot elementa v okviru širših prizadevanj za krepitev monetarne suverenosti Evrope, pri čemer se v celoti ohrani vloga gotovine in uveljavljena vloga zasebnega bančništva.

Nazadnje je v poročilu poudarjen prispevek ECB k finančni stabilnosti. Izkušnje iz nedavnih kriz so pokazale, kako pomembni so verodostojen nadzorni okvir, ustrezna likvidnost in zaupanje v bančni sistem. Vloga ECB v okviru enotnega mehanizma nadzora in njena vloga zagotavljanja likvidnosti bančnemu sistemu pod ustreznimi pogoji ostajata pomembni varovali pred finančno nestabilnostjo.

Te prednostne naloge skupaj odražajo preprosto načelo, da so za močno evropsko valuto potrebni verodostojen monetarni organ, odgovorne fiskalne politike, odporne finančne institucije in gospodarstvo, ki je sposobno ustvarjati trajnostno rast in naložbe. Namen tega poročila torej ni le oceniti ukrepe ECB v preteklem letu, temveč tudi poudariti institucionalne pogoje, ki bodo euroobmočju omogočili, da ostane stabilno, konkurenčno in odporno v hitro

spreminjajočem se svetovnem gospodarstvu.